

Наприкінці вересня на базі Рівненської дистанції водопостачання відбулася семінар-нарада Укрзалізниці за участю профільних спеціалістів усіх залізниць України. Учасники ознайомилися з роботою двох сучасних станцій знезалізнення води на території станцій Здолбунів та Ковель. На семінарі розглядалося два основні питання: якість питної води та стан охорони праці на об'єктах водопостачання і водопідготовки.

Відкрив семінар начальник Головного управління будівельно-монтажних робіт і цивільних споруд Укрзалізниці Віктор ПАЛІЙ:

– За десятиріччя існування главку ми вперше зібралися на таку нараду. Треба сказати, що з кожним роком стан якості води та очищення стоків зазнає суворішого контролю. Зросла кількість контролюючих органів, а відповідно і вимоги до роботи водянників. До речі, тільки на Львівській залізниці дистанції водопостачання залишилися окремим підрозділом, на решті залізниць їх об'єднано з будівельними управліннями. А два місяці тому генеральний директор Укрзалізниці запросив дуже докладну доповідь щодо стану питної води. Інформація стосується не лише її якості по залізницях, а й ціни на воду.

Виробнича потужність водозаборів усіх шести залізниць України складає 82 млн кубометрів на рік, – наголосив Віктор Палій. – Фактично води видобувається майже у 2,5 рази менше. За перше півріччя нинішнього року у господарстві будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд, куди входять підрозділи водопостачання на всіх залізницях, окрім Львівської, видобуто та куплено 14,5 млн кубометрів води. Це 102% до обсягів минулого року. Загальні витрати склали 84 млн грн, а ріст у грошовому виразі – 112%. Середня собівартість кубометра води власного виробництва становить 7,77 грн. У минулому році цей показник дорівнював 7,83 грн. Найвища ціна води на Донецькій залізниці – 13,27 грн за кубометр, а найнижча на Південній залізниці – 3,9 грн. За перше півріччя нинішнього року отримано позитивний фінансовий результат від послуг із водопостачання та водовідведення в сумі 1,091 млн грн.

Сьогодні Укрзалізниця має серйозну проблему – очищення води, що скидається у водойми. Такі скиди зросли на 137 тис. кубометрів, тобто на 2,7%. Наприклад, за результатами перевірки природоохоронної діяльності Львівської залізниці, яку проводила Державна екологічна інспекція України в грудні 2010 р., виявлено скиди недостатньо очищених вод у басейни рік Млинівка, Вишня та інші. Всі ці скиди було виявлено на території Львівської дистанції водопостачання.

Друге ключове питання семінару – стан охорони праці у підрозділах водопостачання. На жаль, на Одеській залізниці стався смертельний випадок, коли на очисних спорудах загинуло дві жінки. Розслідування ще триває, причини надзвичайної події досі нез'ясовані. Аналізуючи показники виробничого травматизму в господарствах водопостачання з 2002 р., тобто з часу створення главку, можна стверджувати, що кількість випадків травмування та смертельних випадків по Укрзалізниці поступово знизувалася аж до 2010 р., коли зафіксовано пік травматизму та кілька смертельних випадків. Впродовж 2010 р. зафіксовано 15 випадків виробничого травматизму, у тому числі два смертельних. Цього року маємо вже п'ять випадків травматизму (у тому числі один смертельний), а до завершення року ще далеко. Все це свідчить про необхідність серйозної роботи з охорони праці.

Якість питної води і охорона праці потребують постійного контролю

Сергій КУДРАВЕЦЬ, заступник начальника служби охорони праці Львівської залізниці у своєму виступі докладно розповів про організацію роботи служби та її основні завдання:

– Наша служба, як одна з основних, підпорядкована безпосередньо начальнику залізниці, – наголосив Сергій Кудравець. – У її складі є сектор нагляду за об'єктами підвищеної небезпеки, який здійснює постійний нагляд за організацією роботи безпечної експлуатації машин та механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Загалом на залізниці працює понад 200 спеціалістів з охорони праці.

На залізниці розроблено і виконується положення з охорони праці, основним завданням якого є функціонування ефективної та цілісної системи управління охороною праці залізниці, сприяння та вдосконалення в цьому напрямку кожного підрозділу та посадових осіб, здійснення оперативного управління охороною праці на залізниці, впровадження заходів, скерованих на усунення шкідливих та небезпечних виробничих факторів і професійних захворювань, а також контроль за дотриманням працівниками законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, положень галузевої угоди, колективного договору та актів з охорони праці, що діють на залізниці.

“За перше півріччя нинішнього року підрозділами водопостачання на всіх залізницях видобуто та куплено 14,5 млн кубометрів води. Це 102% до минулого року. Загальні витрати склали 84 млн грн, а ріст у грошовому виразі – 112%. Середня собівартість кубометра води власного виробництва становить 7,77 грн. У минулому році цей показник дорівнював 7,83 грн. Найвища ціна води на Донецькій залізниці – 13,27 грн за кубометр, а найнижча на Південній залізниці – 3,9 грн. За перше півріччя нинішнього року отримано позитивний фінансовий результат від послуг з водопостачання та водовідведення в сумі 1,091 млн грн”.

У 2003 р. на залізниці створено навчально-методичний центр з охорони праці, який у 2009 р. отримав статус галузевого. Навчання у центрі проходять керівники та посадові особи підрозділів залізниці. Для бригадирів та майстрів дільниць проводяться виїзні навчання з охорони праці. За рік в середньому навчання проходить до тисячі посадових осіб та 1300-1400 керівників середньої ланки. Щорічно на залізниці розробляються комплексні заходи з досягнення встановлених нормативів із безпеки праці, попередження випадків виробничого травматизму, професійних захворювань та аварій.

На апаратних та селекторних нарадах та технічних нарадах при головному інженері залізниці керівництво нашої магістралі постійно розглядає стан охорони праці, виконання планів, заслуховують з цього приводу керівників служб. Питання гарантування безпеки та охорони праці постійно розглядають на засіданнях дорожнього комітету профспілки, куди запрошують керів-

ників відповідних служб. За перше півріччя 2011 року проведено 27 559 перевірок. Ужито відповідні заходи до порушників норм та правил охорони праці. Всього до різного ступеню відповідальності притягнуто 54 працівники, оголошено 501 догану.

Аналіз попередніх років показує, що майже третина всіх нещасних випадків стаються внаслідок невиконання вимог та інструкцій з охорони праці, приблизно 12% випадків припадають на порушення технічного процесу. Тобто основна причина виробничого травматизму – невиконання вимог відповідних інструкцій. Ще один висновок, зроблений працівниками нашої служби – основний відсоток виробничого травматизму припадає на залізничників, які мають виробничий стаж понад 20 років (це більше 40%). Для порівняння – стаж до 10 років, близько 18%. За віком: від 36 до 55 років – майже 60% відсотків усіх випадків, а за віком 22-35 років – приблизно 30%. Висновок один – людина у процесі роботи з часом починає вважати, що вже все знає та уміє, і відчуття власної безпеки притуплюється. Отже, основне наше завдання і надалі тримати під жорстким контролем всі аспекти гарантування безпеки праці, зменшення виробничого травматизму та професійної захворюваності у всіх підрозділах залізниці.

Михайло РЕБЕЦЬ, начальник служби будівельно-монтажних робіт і експлуатації цивільних споруд Львівської залізниці:

– Хочу звернути увагу присутніх на Рівненську дистанцію водопостачання, на території якої відбувається наша нарада. У дистанції працює 160 осіб, вона розташована на території Рівненської, Волинської та Львівської областей і має 4 дільниці: у Здолбуніві, Сарнах, Ківерцях та Ковелі. Саме в цю дистанцію Львівська залізниця вклала 8 млн грн. І можу вас запевнити, що ці кошти пішли не лише на офіси. Дуже багато виконано робіт для приведення мереж водопостачання до відповідних санітарних та технічних норм. Взагалі на території ВОДЧ-3 знаходиться 37 пунктів водопостачання, 66 насосних станцій, 13 каналізаційних насосних станцій, 67 артезіанських свердловин, 9 станцій знезалізнення, 40 водонапірних башт, загальна протяжність водопровідних мереж – 200,3 км, каналізаційних мереж – 29,3 км. Дистанція забезпечує питним водопостачанням практично 40 тис. осіб, а в деяких населених пунктах є монополістом з водопостачання та водовідведення (зокрема в Сарнах, Ківерцях та в значній частині Ковеля). Тобто дистанція достатньо складна, розкидана по території Західної України, але працює досить ефективно і з нормальними економічними показниками.

Анатолій НИЧИПОРЧУК, в.о. головного лікаря СЕС Львівської залізниці:

– На сьогоднішній день Львівська залізниця обслуговує територію семи областей Західної України і межує з кількома країнами. Кожен регіон має специфічні властивості, відповідно відрізняється й природний склад води.

З метою поліпшення постачання питною водою населення, збереження та зміцнення здоров'я людей Міністерство охорони здоров'я України наказом №400 від 12 травня 2010 р. затвердило державні санітарні норми

і правила, гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання, а також правила виробничого контролю та державного санепідемнагляду у сфері питного водопостачання населення. Впродовж попередніх трьох років вдалося уникнути захворюваності, пов'язаної з передачею збудників інфекції у водопровідній воді. Одним із головних завдань СЕС залізниці у питанні контролю за якістю питної води є гарантування її безпечності в епідемічному та радіаційному відношенні зі сприятливими органолептичними властивостями та нешкідливим хімічним складом.

“Аналіз попередніх років показує, що майже третина всіх нещасних випадків стаються внаслідок невиконання вимог та інструкцій з охорони праці, приблизно 12% випадків припадають на порушення технічного процесу. Тобто основна причина виробничого травматизму – невиконання вимог відповідних інструкцій. Ще один висновок, зроблений працівниками нашої служби – найбільший відсоток виробничого травматизму (понад 40%) припадає на залізничників, які мають виробничий стаж понад 20 років. Висновок один – людина у процесі роботи з часом починає вважати, що вже все знає та уміє, і відчуття власної безпеки у неї притуплюється”.

Щороку ми погоджуємо плани заходів із покращення стану об'єктів водопостачання та знезараження питної води. Спеціалісти нашої служби акцентують увагу саме на етапі водопідготовки. Переднадходженням у водопровідну мережу вода попередньо знезаражується. На території Львівської залізниці в основному використовується технологія знезараження шляхом ультрафіолетового опромінення та застосування гіпохлориду натрію, який широко використовується не лише в Україні, а й у країнах Західної Європи. Контроль за якістю питної води здійснюється акредитованими лабораторіями санепідемслужби. А виробничий контроль – лабораторіями дистанції водопостачання залізниці. Впродовж минулого року спеціалісти СЕС на Львівській залізниці взяли близько 4 тис. проб води на мікробіологічні показники та близько 2,5 тис. – на санітарно-хімічні показники. У результаті виявлено невідповідність санітарно-епідеміологічним нормам близько 5% за бакпоказниками та майже 3,5% – за хімічними. Можу сказати, що якість нашої питної води – на рівні середнього показника по Україні.

Сьогодні вивчається питання встановлення установок для пом'якшення води на об'єктах водопостачання по станціях Дубно, Рівне, Здолбунів, Іваничі, Ізов, Вербка, Ківерці, Ковель та ряді інших.

Виконання гігієнічних аспектів водопостачання на Львівській залізниці завжди було і залишається актуальним та важливим. Тому ефективне вирішення проблем якості питної води можливе лише на основі комплексного підходу, що охоплює всі аспекти господарського питного водопостачання: вибір джерела водопостачання, застосування сучасних методів обробки питної води, заміна зношених водопровідних мереж та дотримання режимів у зонах санітарної охорони.

Записав Олександр GERШУНЕНКО
Фото автора